

Opinnäytetyö
Lotta Kallio
Tampereen ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
2012

MAALAUSTAITEEN
EETTISYYDESTÄ
KUKA TÄSTÄ ON OIKEIN
VASTUUSSA?

I.VÄLINEEN EETTISYYDESTÄ

”Vailla korkealle tähtävää mielenlaatua ei monikaan tähän taiteeseen hakeudu; ne vain, jotka tuntevat luontaista rakkautta siihen. Hengenlahjojensa ansiosta he nauttivat piirtämisestä johon luonto Itsestään heitä vetää, ilman opastusta, ylhäisen hengen voimalla.”
Cennino Cennini, Kirja Maalaustaiteesta

I.1 Välineen valinnan vaikeus

Olen maalari, olen aina ollut. Siveltimen tuntu käsissä, kuinka värit sekoittuvat kankaalla, koko maalauksen historiallinen asema maailmassa on aina rauhoittanut minua. Tämä on asia joka pysyy. Luottamukseni rakkaaseen välineeseeni kuitenkin on horjunut ja siksi valitsin tutkielmani aiheeksi taiteen eettisyyden.

Pohtiessani lopputyön aihetta ja tapaa työskennellä, löysin ongelmia joista en aikaisemmin ollut edes tietoinen. Valitessani välinettä lopputyöhöni, halusin kunnioittaa omia eettisiä periaatteitani. En halunnut valita minulle helpointa ja tutuinta tekniikkaa, maalausta, sen herättämien ristiriitojen vuoksi.

Olen viime vuosina pohtinut paljon ihmisen suhdetta muihin kanssaeläjiin tällä maapallolla, millaisen maailman haluan jättää omille lapsilleni. Olen valinnut vegaanisen ruokavalion, mutta vasta lyhyen ajan sisällä olen tajunnut kuinka suuren elämän muutoksen tämä polku on tuonut.

Vegaanisuuden ydin minulle muodostuu tasavertaisuudesta ja kunnioituksesta elämää kohtaan.

Kuten Peter Singer mainitsee, kirjassaan Oikeutta eläimille, eläinten vapautuksen filosofiaa, ei tasa-arvossa suinkaan ole kyse siitä, että meillä kaikilla olisi täsmälleen samat oikeudet. Siinä missä miehellä ei voi olla oikeutta tehdä aborttia, en minäkään aja tasa-arvoajattelulla eläimille äänioikeutta. Se minkä takana minä voim seistä, on tasa-arvoinen oikeus lajille tyypilliseen elämään. En kuitenkaan aivan suoraviivaisesti voi allekirjoittaa fanaattisimman linjan vegaaneja, sillä yhtäläillä minulle on tärkeää ekologisuus ja materiaalien luonnolle aiheuttama kuormitus. Olisi ollut äärimmäisen mielenkiintoista avata kaikkien käyttämieni välineiden ja tekniikoiden elinkaarenaan aiheuttamia vaikutuksia, kuljetuksesta eläinten oloihin ja aina valmistukseen asti. Elinkaaritarkastelussa kiintoisaksi kysymykseksi muodostuu: kuka kokoaa kameramme, missä oloissa ja millä hinnalla. Tässä tutkielmassa olen kuitenkin syventynyt siankarvasiveltimen seikkailuihin aikani rajallisuuden ja aiheen laajuuden sekä tiedon saannin vaikeuden johdosta. Tutkielman tekeminen ei kuitenkaan osoittautunut kovinkaan helpoksi. Tiedon hankimisessa törmäsin jatkuvasti näkymättömiin lauseisiin, joiden kiertämiseksi olisi pitänyt lähteä

2.1 Omasta työskentelystäni

Avaan aluksi omaa työskentelyäni. Käytän välineenäni pääasiallisesti käsityömenetelmiä, virkkausta ja neulontaa. Lanka on minulle veiston väline ja materiaali. Tutkin virkkaamisen eri mahdollisuuksia, sen kieltä ja tapoja välittää sen kautta tunnelmia ja tilallisia kokemuksia.¹

Muodon tekeminen langalla on täysin omanlaisensa prosessi. Lanka on lineaarinen materiaali — viivaa, jolla piirretään kolmiulotteinen muoto. Jokainen teko langalla jää näkyviin teoksen pintaan. Materiaalina se on halutessani katkeamatonta ja jatkuvaa. Omassa työssäni lanka taipuu useimmiten virkkaukseen, joka antaa teoksille leimallisen pinnan. Materiaalin käyttäminen kurinalaisesti on tietysti valinta. Tekniikka mahdollistaisi vapauksia muodon, pinnan, aiheen ja mittakaavan suhteen. Olen silti valinnut pitäytyä realismissa sekä luonnollisessa värissä ja mittakaavassa. Valinta on enemmän luonteenomainen kuin tietoinen. Näen realistisen lähtökohdan tutkivana ja toteavana tapana käsitellä aihetta.

Realistisen aiheen toteuttaminen virkaten vaatii muodon ymmärtämistä, piirustustaitoa ja hahmotuskykyä, mutta vahvan itseilmaisun sijaan realismi pitää työskentelyprosessin jollakin tapaa suorituksena — toteuttavana eleenä. Vaikka pidän prosessin mahdollisimman vapaana, se sisältää aina tavoitteen saavuttaa aiheen luonne ja realistinen uskottavuus. Haluan silti säilyttää vapauden työstää muotoa haluamaani suuntaan koko prosessin ajan. Tämä pitää työlään ja aikaa vievän tekotavan kiinnostavana. Toisin kuin monet muut realistit en tee valmista muottia tai kaavaa, jonka päälle maalaan tai työstän pinnan. Työstän muotoa jatkuvasti kolmiulotteisena silmukka kerrallaan. Virkkaaminen on luonteeltaan jatkuvaa ja tasaista. Toisto ja hitaus mahdollistavat konkreettisen työskentelyn

kanssa samanaikaisen ajatteluprosessin liittyen teoksen aiheeseen, sisältöön ja muotoon. Omassa työssäni teen jatkuvasti valintaa sekä muodon että värin suhteen, koska tekniikka antaa teokselle samalla eleellä molemmat.

Puhuessani itseilmaisusta verrattuna realistiseen toteuttamiseen kärjistän näiden välistä eroa tarkoituksellisesti. En usko, että tekemisessäni pystyisin irrottamaan ilmaisun työn toteuttamisesta. Käsityössä on aina oleellista myös kädenjälki, silloinkin kun sitä pyritään häivyttämään. Erotan kuitenkin selkeästi ekspressiivisen ja realistisen aiheen toteuttamisen väliseen valmistuspaikkaan maailman toiselle puolelle selvittämään raaka-aineiden käyttöä ja valmistuksen eettisyyttä. Puhelimitse tehdyt kyselyt ja keskustelut välineiden valmistajille ja markkinoijille koskien eettisiä kysymyksiä päättyivät vastapuolen toteamiseen ”en ymmärrä.” Kielimuurista tuskin oli kyse. Toiselle valmistajalle lähettämäni sähköpostikyselyyn ei koskaan vastattu.

Jos yksittäisen välineen elinkaaren vaiheita kauppojemme hyllyille on näin vaikea selvittää, kuka voi olla vastuussa teoksen valmistuksen eettisyydestä?

1.2 Vastuu valinnasta

Taiteilijalla on käytössään lähes rajaton valikoima mahdollisuuksia hänen valitessaan työvälinettä ja teokseen tarvittavia materiaaleja. Siveltimiä löytyy taidetarvike-liikkeiden lisäksi rautakaupan ja perusmarkettien hyllyiltä. Ensimmäinen vesiväripaletti voidaan hankkia jo pienelle lapselle. Värien turvallisuus ja edullisuus on tehnyt mahdolliseksi myös amatööritaiteilijuuden.

Maalarina minua ihastuttaa siveltimien laaja valikoima. Vaihtoehtoja löytyy akvarelleille ihanteellisista

2. TAITEILIJAN VASTUU

*”Johdattajina ja oppaina tämän (kohteiden) näkemiseen
olkoot auringon valo, silmiesi valo ja oma kätesi,
sillä ilman näitä kolmea et voi ryhtyä juuri mihinkään.”*

Cennino Cennini, Kirja Maalaustaiteesta

2.1. Vapautta ilman vastuuta

Artikkelissaan ”Saako profeettaa pilkata” taitelija Teemu Mäki pohtii taiteilijan vastuuta. Hän käsittelee Tanskalaisessa Jyllands-Posten sanomalehdessä ilmestyneistä Muhammad aiheisista pilakuvista noussutta kohua.

Teemu Mäki pohtii, miten taiteilijan vastuu määrittyy. Miten taiteilijan vastuu sitten määrittyy? Muhammad –pilakuvien aiheuttama kuohunta islaminuskaisissa maissa perustui Koraanissa suuraan, joka kieltää kaikenlaiset kuvat niin profeetasta kuin Jumalastakin. Jos taiteilija olisi ollut islamisti, olisi ollut melko selvää missä hänen moraaliset rajansa kulkevat. Ei islamistisena taiteilijana hän kuitenkin ajattelee toisin.

Mäki: ” Mitä tahansa saa ajatella. Minkä ajattelee, saa ajatella myös ääneen: sanoin, kuvin, sävelin. Ääneen ajattelu saattaa ärsyttää, vaivaannuttaa tai loukata muita, mutta se on kaikkien siedettävä, sillä ajattelun ja ilmaisun vapaus on yhteisistä arvoista tärkein.”¹

Taiteilijan kannalta onkin ihanteellista toteuttaa ammattiaan juuri länsimaissa, missä Mäen esittä-

mälle väitteelle on perustettu koko yhteiskuntamme. Arvoistamme ehkä korkeimmalle nousee juuri vapaus. Vapaus valita teoksen materiaalit, aihe, mahdollinen esitystapa sekä välineet teoksen tekemiseen. Kukapa meistä suuremmin ilahtuisi ideasta toimia taiteilijana, mutta vain näiden ja näiden puitteiden sisällä.

Vapaus antaa meille mahdollisuuden ajatella mitä ajattelemme ja tehdä valintamme omien arvojemme pohjalta. Jos todella olemme vapaita tekemään lähes mitä vain haluamme, missä tulee mukaan vastuu. Olemmeko me vastuussa?

2.2. Vastuuta ja vapautta

Ilmaisunvapautta korostavien arvojen ja aatteiden hallitsemassa yhteiskunnassa on mahdollista keskustella kriittisesti, myönteisesti ja ennen kaikkea rakentavasti. Ilman kyseenalaistamista eläisimme vallan erilaisessa maailmassa.

Itse koen taiteilijan yhdeksi tehtäväksi rajojen venyttämisen ja keskustelun herättämisen. Mutta onko sanan- tai ilmaisunvapaus vastuusta

vapauttava avain, jonka varjolla voimme valintojemme seurauksista piittaamatta toteuttaa itseämme. Mäki artikkelissaan kyseenalaistaa rajoittavat hyvät tavat, tabut ja ”maan tavat”. Hän ratsastaa ajattelemisen vapaudella ja antaa meille koko maailman leikkikentäksi.

Esimerkissään Muhammadia kuvaavien pilakuvien suorapuheisuuden johtamisesta väkivaltaisiin melakoihin ja niissä kuolleisiin ja taiteilijan vastuuseen tästä, Mäki vastaa: ”Ääneen ajattelijaksi ei ole vastuussa kuulijoiden reaktiosta. Silloinkin, kun ääneen ajattelijaksi aiheuttaa toisessa sellaista pahaa mieltä, joka johtaa sietämättömiin tekoihin, pysyy varsinainen vastuu nimenomaan lukijalla, kuulijalla, katsojalla, sillä toisella ihmisellä, joka ääneen ajattelijan löpinöille tai neroleimauksille altistuu.”²

Mäen artikkelia lukiessa helposti tempautuu mukaan vapauden barrikaadeille. Kuitenkin koen vapauden yksinäisenä arvona melko vaaralliseksi. Mitään vapautta ei tule ilman vastuuta ja vaikka taiteilijoina tehtävämme olisikin herättää kritiikkiä ja luoda keskustelua, tulee meidän pysytellä lain sisäpuolella.

Tietynlainen sovinnaisuus ja hyvien tapojen noudattaminen tekee pelkästään tavallisesta päivittäisestä kansa käymisestä miellyttävää ja toimivaa. Jos taiteellani tai sen tekoprosessissa rupeaisin kyseenalaistamaan jatkuvasti ympäröivää yhteiskuntaamme, eikö se enemmän tekisi teoksen kohtaamisesta epämiellyttävää?

2.3. Eettisesti esteettistä

Miten tämä kaikki liittyy lopputyöni aiheeseen välineen valinnasta ja vegaanina kokemaani vastuuseen? Johtopäätökseni mukaan teos on aina seurausta teosta ja näin ollen osa eettistä pohdintaa.

Kun Mäki esittää vapauden arvoasteikossa ylimmäksi, myös monet muut arvot rikastavat siinä missä myös rajoittavat päivittäistä elämäämme. Taiteilijaa koskevat kaikki normaalit rajoitteet myös hänen tehdessään teosta. Hän ei voi esimerkiksi siirtyä lain yläpuolelle. Toki hän voi työskennellessään valita moraalirajoja repivänkin metodin (Mäki: My Way: Work in Progress), mutta samalla hän asettaa itsensä alttiiksi yleisön tuomiolle.

Monesti taidetta katsoessa (esim. videotaide) katsoja on sidoksissa sen tarjoamaan esteettiseen kokemukseen ja näin saatu kokemus on riippuvainen hyväksymistämme eettisistä arvoista. Joissain tapauksissa, jos teos on pahasti ristiriidassa näiden arvojen kanssa, emme pysty näkemään niiden ohi ja se johtaa haluttomuuteen katsoa teosta.

Artikkelissaan Kolme analogiaa tieteen ja taiteen etiikasta Hemmo Laiho jakaa taiteilijan vastuun kahteen alueeseen. Ensimmäinen koskee itse taide prosessia, eli sitä toimintaa jossa taidetta tehdään. Toinen koskee tämän prosessin lopputulosta, eli esimerkiksi taideteosta tai -tekoa.

Laiho väittää artikkelissaan, että taiteilijan työhön kohdistuu eettisiä vaatimuksia sekä tekemisen että tekemisten tulosten suhteen. Hän asettaa rajoiksi lain ja altistaa myös kokijan/ katsojan reaktion taiteilijan vastuun alaiseksi.

Laiho esittää yhdeksi vapauttavaksi vaihtoehdoksi kysymyksen moraalista ongelmista taiteen tekemisessä, taiteilijan työn sen luonteiseksi, että vastuu ja moraalikysymykset ovat toissijaisia tai sivuutettavissa.

Näin hänen mukaansa on, koska moraaliton taideteos voi yhtä kaikki olla taiteellisesti arvokas. Ääripäässä on väite: epäeettinen taide ei ole hyvää taidetta.

Laihon ja Mäen artikkeleissa esittämät väittämät ovat törmäyskurssilla. Kumpikin perustelee väitteensä taitavasti. Oli miten oli, jokaisen meistä on kannettava vastuu omasta tekemisestämme. Meillä tosiaan on vapaus valita käytämmekö taitoamme ja teoksiamme yhteiskuntamme muuttamiseen vai onko taiteemme tarkoitus olla lähinnä esteettisesti miellyttävää.

Mistä meitä sen sijaan ei mikään vapauta, on vastuu valinnoista joita teemme valmistaessamme teosta. Jos valitsen tuon aiheen, tietäen sen varmasti aiheuttavan suurta pahaa, tai tämän välineen välittämättä sen aiheuttamasta ympäristövahingosta.

3. KERTAKÄYTTÖKULTTUURI

*”Ammatissamme meidän on käytettävä kahdenlaisia siveltimeä:
oravankarvoista tehtyjä ja sianharjaksista valmistettuja.”*

Cennino Cennini, Kirja Maalaustaiteesta

3.1. Luodut tarpeet

Cennino Cenninin Kirja Maalaustaiteesta on hyvin havainnollinen teos kuinka taiteilijaksi tullaan. Se on kirjoitettu 1400-luvun alkupuolella, eikä siis missään tapauksessa toimi sellaisenaan oppaana aloittelevalle nykytaiteilijalle, mutta jotain se silti voi antaa. Lukiessani teosta huomasin yhä enemmän pohtivani taiteen tekemisen helppoutta 2000-luvulla. Ostaessamme maalit isoissa tuubeissa, meillä on valittavanamme valtava määrä vaihtoehtoja. Pelkästään eri maalityyppien, kuten öljy, akvarelli, pastelli, akryyli ja tempera, valikoima on suuri. Valmistajia on useita ja hintahaitari on laaja. Meidän ei enää tarvitse sekoittaa sävyjä, vaan voimme valita ne suoraan kaupan runsaasta sävyvalikoimasta.

Siinä missä Cennini etsi luonnosta materiaalit pigmenttien valmistamiseen, sekoitti emulsiot ja näki vaivaa maalien valmistamiseen, meillä tämä prosessi on huomattavasti yksinkertaisempi. Kun värien hinta ei ole kova, myös arvostuksemme materiaaleja kohtaan laskee. Emme päivästä toiseen keskity yhden työn luomiseen, emmekä säästele väreissä.

Vaikka jokaiselle taiteilijalle on /taitaa olla selvää miten pääväreistä syntyy kaikki väriympyrän sävyt, varastot täyttyvät valmiista sekoituksista. Ongelmaksi saattaa kuitenkin muodostua, että vähän käytettynä akryylivärit kuivuvat helposti muoviksi kupliksi, täysin käyttökelvottomiksi. Myös värien säännöstely unohtuu, kun suunnittelun ei tarvitse olla niin tarkkaa.

välineen valmistuspaikkaan maailman toiselle puolelle selvittämään raaka-aineiden käyttöä ja valmistuksen eettisyyttä. Puhelimitse tehdyt kyselyt ja keskustelut välineiden valmistajille ja markkinoijille koskien eettisiä kysymyksiä päättyivät vastapuolen toteamiseen ”en ymmärrä.” Kielimuurista tuskin oli kyse. Toiselle valmistajalle lähettämäni sähköpostikyselyyn ei koskaan vastattu.

Jos yksittäisen välineen elinkaaren vaiheita kauppojemme hyllyille on näin vaikea selvittää, kuka voi olla vastuussa teoksen valmistuksen eettisyydestä?

3.2. Ekologisuus

Rowney oli akryylivärien ensimmäinen valmistaja Euroopassa. Tehtaan Cryla-akryylivärit tulivat markkinoille 1963 ja noin puolen vuosisadan kokemuksella voidaan uskaltaa väittää myös akryylivärien kestävän aikaa siinä missä öljy- ja temperaväritkin.

Akryyliväreissä käytetään muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta samoja pigmenttejä kuin öljyväreissäkin. Sidosaine on kuitenkin usein käytetyn pellavaöljyn sijaan synteettinen polymeeri, eli muovi. Ekologisesti tarkasteltuna öljyvärit ovat biohajoavaa ainetta, mutta akryylivärit tarvitsevat valmistukseensa öljyä ja ovat muoviesineiden tavoin ympäristöä kuormittavia.

Siveltimet jakautuvat kahteen päätyyppiin; jäykkiin harjassiveltimiin ja pehmeisiin luonnonkarvasiveltimiin. Näiden välimailta ovat synteettiset siveltimet, joita on saatavana erilaisina jäykkyyksinä. Jäykkiä siveltimiä käytetään niissä maalaustekniikoissa joissa maaliaine on raskasta, eli pääasiassa öljy- ja akryyli-maalauksessa. Siveltimen pitää jaksaa puskea paksua väriä karkealla kankaalla.

Pehmeitä siveltimiä käytetään vetisemmissä tekniikoissa, kuten akvarelli- ja guassimaalauksessa, mutta myös öljymaalauksessa esimerkiksi yksityiskohtien maalauksessa tai laserauksessa, eli useiden päällekkäisten ohuiden värikerrosten maalaamisessa.

Kuten väreissäkin, niin siveltimissäkin, luonnon tarjoamat materiaalit kuormittavat vähemmän kuin synteettisesti valmistetut.

4. SIVELTIMEN MATKA

*”Sianharjaksista tehdään siveltimiä tällä tavoin: ota ensinnäkin valkoisen sian harjaksia, sillä ne ovat parempia kuin mustat (mutta katso että ne ovat kesyn sian selästä).”
Cennino Cennini, Kirja Maalaustaiteesta*

4.1 Eläin karvan alla

Alun perin tutkielmani oli tarkoitus sivuta niin värejä, pohjusteita kuin siveltimiäkin. Tutkimusta aloittaessani kuitenkin huomasin, että luotettavan tiedon saaminen värien, pohjusteiden ja siveltimien ekologisuudesta tai elinkaarivaikutuksista on hankalaa. Tästä johtuen olen tarkemmin tutkinut vain siveltimen matkaa.

Siveltimiä ei voi tehdä koneellisesti, toisin kuin asiaa tarkemmin ajattelemta luulisi. Siveltimen valmistus on taitoa vaativaa käsityötä. Käsityön laatu vaikuttaa materiaalien ohella siveltimen hintaan. Hyvin tehty sivellin on tasapainoinen ja käteen so-piva ja tekee työtä taiteilijan tahtoa seuraten.

Siankarvasiveltimet valmistetaan karjun selkäkarvoista. Harjas on luonnostaan hieman kaarevaa ja soveltuu hyvin öljyväreille ja paksummalle akryylille. Suosituin ja laadukas harjas on kiinalainen chungking-harjas, joka on taipuisaa ja sen kärki on haarautuva ja siten oivallinen maalaukseen. Suomalaisia siankarvasiveltimiä ei ole saatavilla. Tiedusteluistani huolimatta en saanut vastauksia kysymyksiini ja niin ollen esitän vain oletuksiani miksi näin on.

Suomessa sikakarjatalous on pääosin lihantuotantoa. Lihantuotantoon jalostetun sian vähäkarvaisuus saattaa olla tuotannon ja jatkojalostuksen kannalta edullista. Olettamukseni mukaan suomalaisen sian harjas on myös huomattavasti pehmeämpää. Kiinassa, missä siveltimien valmistamisella on tuhansien vuosien historia, on vastaavasti jalostettu sikoja, joiden karva on tähän käyttötarkoitukseen mitä oivallisinta.

Suomen sikataloudessa teuraseläinten karva ja ihossa olevat epäpuhtaudet poistetaan joko polttamalla tai keittämällä eläin heti veren laskemisen jälkeen. Näin ollen ei voida olettaa karvan olevan kotoisin teurasjätteestä. Jälleen voin vain esittää oletuksia, pitääkö tämä paikkaansa Suomen ulkopuolella.

Siveltimien edullisen hinnan vuoksi esitän oletuksen, että karva leikataan karjusta tämän eläessä useita kertoja, jotta eläimestä saadaan mahdollisimman suuri hyöty.

Viime aikoina aktivistien ja eläinlääkäreiden pinnalle nostamat ongelmat Suomen sikataloudessa huomioon ottaen ei voida muutenkaan olettaa sian useimmissa tapauksissa eläneen erityisen virik-

keellistä tai onnellista elämää. Toki jälleen tulevat kuvaan maiden väliset erot. Entä, jos tuottaja voi vakuuttaa sikojen eläneen hyvää ja luontonsa mukaista elämää? Onko karvan käyttö silloin hyväksyttävää?

4.2. Hyvää halvalla?

Empiirisen tutkimukseni mukaan siankarvasiveltimen keskimääräinen hinta on noin 1,5 euroa. Tämä summa jakautuu sikafarmarin, työtekijöiden, käsityöläisten, rahdin ja jälleenmyyjän kesken. Oma kokemukseni kaupan alalta on avannut minulle aivan uudella tavalla yksittäisen tuotteen hintaa. Se ei missään tapauksessa määriy mielivaltaisesti.

Kate, joka tarkoittaa kauppiaille tuotteesta jäävää rahaa, on laskettu tuotteen myynnin mukaan. Siihen sisältyy tuotteen sitoma rahamäärä sen seistessä varastossa. Sen lisäksi että tuote on maksettava maahantuojalle, on kauppiaillekin jäätävä jotain käteen. Kateen tulee kattaa vuosikierto, myymälän vuokra, työntekijöiden palkat sekä juoksevat kulut. Mikään liike ei voi pyöriä myymällä katteettomia tuotteita.

Ajatellaan nyt, että yhden siveltimen kate on kuvitteellisesti vaikkapa 20 prosenttia lopullisesta myyntihinnasta, joka on 2 euroa. Näin ollen sisäänostohinnaksi jää 1,60 euroa. Tästä maahantuojaa ottaa kuvitteellisesti toiset 20 prosenttia. Valmistajalta ostettu sivellin on tällöin maksanut 1,28 euroa. Tästä summasta maksetaan kuljetuskulut, käsityöläisen palkka ja materiaalit. Jos välissä ei ole enempää ottajia.

Tottahan toki on otettava huomioon, ettei kauppias suinkaan varmasti osta muutamaa sivelintä, mutta siitä huolimatta hinta on matala käsintehdyille tuotteille. Jos siis loppujen lopuksi Kiinalaiselle sikafarmarille

päytyvä raha yhdestä siveltimestä on muutama sentti, voiko eläinten olot olla inhimilliset? Saati sitten käsityöläisten?

Synteettisen siveltimen valmistukseen käytettävä öljy, sen poraus, useat myrkkijä tuottavat tehtaot jäävät varmasti ekologisuudessaan pahasti luonnonkarvasiveltimen jälkeen, mutta onko siltikään eettistä asettaa ilmastomuutokseen johtavaa teollisuutta mahdollisesti huonoista työoloista kärsivien ihmisten yli asteikossa huonommaksi valinnaksi?

LOPPUSANAT

”Tulkaa siis kaikki te, jotka tätä jaloa alaa rakastatte ja aiotte astua ammattiin – tulkaa ja pukekaa yllenne tämä vaatetus: rakkaus, pelko, kuuliaisuus ja kestävyys.”

Cennio Cennini, Kirja maalaustaiteesta

Tutkielmaani kirjoittaessa olen käynyt läpi useita kirjoituksia taiteilijan vapaudesta, eettisistä rajoista ja pohdiskelua vastuusta. Olen ottanut huomioon tarvikkeiden ekologisen jalanjäljen ja jälkipolville jättämäni jäteongelmat. Olen joutunut kohtaamaan itselleni asettamani rajoitteet ja pohtimaan kokonaisuutta useista eri kulmista.

Mustavalkoisuuden taakse jättäminen on ollut pitkä prosessi. Tasa-arvo, josta Peter Singer puhuu, on ihanne johon pyrkiminen on suotavaa. Sitä ei kuitenkaan tehdä sinisilmäisesti, aiheuttaen valinnoillaan maapallolle pahempaa vahinkoa. Olen oppinut punnitsemaan vaihtoehtoja uudessa valossa. Jos ostan halvan siiankarvasiveltimen sijaan englannissa valmistetun huomattavasti kalliimman vastaavan, tuen samalla oikeuden mukaisia työoloja, paremmin kohdeltuja eläimiä, lyhempiä rahteja ja jätän jälkeeni vähemmän ongelmaksi muodostuvaa muovijätettä.

Ekologinen elämä, vegaanisuus ja tekemäni valinnat tähtäävät parempaan tulevaisuuteen. Minulla on vapaus valita kahdesta vaikeasta mielestäni vähemmän paha. Akryylivärin ja muovipohjusteiden

käyttäminen kohdallani ruokkii kertakäyttökulttuuria. Toivon valinnoillani luovani parempaa tulevaisuutta myös jälkipolville.

Olen omassa arvoasteikossani asettanut ilmastomuutoksen, jatkuvan kulutusvimman ja öljyn aiheuttamat ympäristö katastrofit ongelmistani suurimmiksi. Tutkielmani myötä olen vastannut omaan ongelmaani tietyistä eläinperäisistä materiaaleista ja olen päätenyt hyväksymään epätäydellisyyteni.

keellistä tai onnellista elämää. Toki jälleen tulevat kuvaan maiden väliset erot. Entä, jos tuottaja voi vakuuttaa sikojen eläneen hyvää ja luontonsa mukaista elämää? Onko karvan käyttö silloin hyväksyttävää?

keellistä tai onnellista elämää. Toki jälleen tulevat kuvaan maiden väliset erot. Entä, jos tuottaja voi vakuuttaa sikojen eläneen hyvää ja luontonsa mukaista elämää? Onko karvan käyttö silloin hyväksyttävää?

SISÄLLYS

1. Välineen eettisyydestä	2
1.1 Välineen valinnan vaikeus	2
1.2.Vastuu valinnasta	3
2. Taiteilijan vastuu	4
2.1. Vapautta ilman vastuuta	4
2.2. Vastuuta ja vapautta	4
2.3. Eettisesti esteettistä	5
3. Kertakäyttökulttuuri	7
3.1. Luodut tarpeet	7
3.2. Ekologisuus	8
4. Siveltimen matka	9
4.1. Eläin karvan alla	9
4.2. Hyvää halvalla?	10
Loppusanat	11
Viitteet	13
Kirjallisuutta	13

VIITTEET JA KIRJALLISUUTTA

¹**Mäki, Teemu.** 2007. ”Saako profeettaa pilkata?”. In Jari Jula (toim.): Taiteen etiikka, Turku: Areopagus, Turku, 102

²**Mäki, Teemu.** 2007. ”Saako profeettaa pilkata?”. In Jari Jula (toim.): Taiteen etiikka, Turku: Areopagus, Turku, 112

Jari Jula (toim.): *Taiteen etiikka*, Turku:Areopagus, Turku, 2007

Cennino Cennini: *Kirja Maalaustaiteesta*, 2.painos, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä, 2006

Peter Singer: *Oikeutta Eläimille, Eläinten vapautuksen filosofiaa*, päivitetty 2007, Eläinsuojeluliitto Animalia ry

Tom Henriksson ja Leo Stranius: *Ekologisen ja Onnellisen Elämän Opas, EkoPop*, BTJ Finland Oy, Helsinki, 2011

Jonathan Safran Foer: *Eläinten syömisestä*, 3.painos, Bookwell Oy, Porvoo, 2012

Ray Smith: *New Artist's Handbook, Equipment Materials Procedures Techinques*, DK Publishing, Inc., New York, 2003

<http://www.oikeuttaelaimille.net/foorumi/lofiversion/index.php?t10430.html>, 03.2012

<http://www.minoa.fi/>, 03.2012

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Polymeeri>, 03.2012